Gnophos serotinaria Hb. i Sverige.

De båda *Gnophos*-arterna *dilucidaria* Hb. och *serotinaria* Hb. ha länge ansetts såsom »osäkra» medlemmar av den svenska Lepiodopterfaunan. Lampa har dem med i sin katalog, *serotinaria* Hb. från Dlr., Hls. och Jmt., *dilucidaria* Hb. från Ög., Hls., Dlr. men har för bådas förekomst i Sverige försiktigtsvis tillfogat ett ?. — Aurivillius har även upptagit dessa arter i »Nordens Fjärilar» men nämner, att han ej sett något skandinaviskt exemplar av dem.

I nyare litteratur finnas arterna ifråga omnämnda av Kjell Ander i en uppsats i Opuscula Entomologica h. 2. 1936, sid. 63, och i en senare artikel i samma tidskrift, h. 3—4, 1945, sid. 89—90 yttrar denne författare i frågan om deras ev. förekomst i Sverige följande: »De båda *Gnophos*-arterna *dilucidaria* Hb. och *serotinaria* Hb. ha ehuru betvivlade redan av Lampa, spelat en viss roll i svensk entomogeografi (Ander 1936). Det är Wallengren, som också här fått bära hundhuvudet för deras förekomst i svenska artlistor. *G. dilucidaria* noteras dock redan av Zetterstedt (1839 s. 958) från Fylla i Ög. nära Vadstena samt Gtl. Hos Lampa, som icke alls tillräckligt beaktat de gamla skrifterna och återger dessa landskapsuppgifter efter Wallengren, tillkommer Dlr. och Hls. enligt Wiström. *G. serotinaria* nämnes i index från Dlr. och Hls.; båda säkerligen efter meddelanden av Wiström, som noterar den från Hls. (1871), och Lampa uppräknar den dessutom från Jmt. enl. Wiström; alla fynd synas sålunda gå tillbaka till denne. Aurivillius är tveksam och säger sig ej ha sett svenska exemplar, dock har han som ung lämnat Wiström just dessa arter (Wiström 1771 s. 10). Först i Sv. Fjärilar äro båda utsorterade och blott i en liten not nämnes, att exemplaren förmodligen ha tillhört *G. sordaria* Thbg. Zetterstedts exemplar av *dilucidaria*, tre från Ög., tillhöra *myrtillata* Thbg. I coll. Wallengren finnas inga svenska exemplar av dem.»

I Riksmuseets svenska samlingar finnes en *Gnophos*-♀, placerad under artnamnet *serotinaria* Hb. Detta exemplar bär på nålen två diminutiva etiketter. På den ena står Sc, vilket förr var den i alla samlingar brukliga förkortningen för att angiva Skåne som fyndlokal. På den andra etiketten står Ths, vilket kan betyda Thomson eller möjligen Thedenius. — Detta exemplar visar sig vid en närmare granskning verkligen tillhöra arten *serotinaria* Hb. Det har en vingbredd på 36 mm., grundfärgen är gulaktig, varigenom det skiljer sig från den närstående *sordaria* Thnbg. Som ytterligare särdrag kan nämnas, att »vattringen» på vingarnas översida hos *serotinaria* mera distinkt består av små fina streckstumpar. Den lättast iakttagbara skillnaden mellan de båda arterna är dock, att medan bakvingarnas utkant hos *sordaria* endast är svagt vågig, så är den hos *serotinaria* däremot vanligen skarpt sågtandad. Pannan är hos *serotinaria* klädd med lika ljusa fjäll som hjässan — hos *sordaria* är pannan mycket mörkare än hjässan. Framvingarnas inre tvärlinje med 1—2 vida bukter — hos *sordaria* förlöpande i en enhetlig, svag båge.

Gnophos serotinaria Hb. måste således inrangeras bland representanterna för den svenska fjärilfaunan. — De gamla fynduppgifterna om *serotinaria* från andra svenska landskap än Skåne få däremot fortfarande anses ytterst tvivelaktiga. — *G. serotinaria* är i övrigt känd från mellersta och södra Europa.

För *G. dilucidaria* får man tills vidare sätta ett ?. Ett svenskt *Gnophos*-exemplar, en ♀ från »Kalmar 29/7 1869, G. Wbg.» och på vars på nålen uppstuckna etikett även står *Gn. dilucidaria* Hübn. har visat sig tillhöra arten *myrtillata* Thnbg.

B. H. Hanson.

Wer hat Linnés Papilio Deianira erbeutet?

In der Urbeschreibung von *Papilio Nymphalis Gemmatus Deianira* (Mus. Ludov. Ulricae Reg., p. 282 n. 100, 1764) gibt Linné neben »Habitat in *Germania*. D. Schreber» an. In meinem in Ent. tidskr., LXXII, p. 29—36 1951 veröffentlichten Aufsatze über den Habitus von *Pararge achine* (Scop.) habe ich mit gutem Grunde den Schluss gezogen, dass Schreber den Falter »entweder direkt der schwedischen Königin oder über seinen geschätzten Lehrer» (= Linné) »nach Uppsala geschenkt hat». Im weiteren Verlaufe meiner Ausführungen habe ich ferner selbstredend angenommen, dass Schreber auch den Schmetterling selbst erbeutet hat: alternativ in Erlangen (Bayern) oder in Sachsen.

Nun sind in mir ernste Zweifel über den tatsächlichen Sammler der Linnéschen Originale und im Zusammenhange damit über die typische Lokalität von *Pararge achine* ssp. *dejanira* aufgekommen, nachdem ich während meiner weiteren Nachforschungen in Schmökern und vergilbten Zeitschriften auf folgenden Passus gestossen bin: »Fast die meisten Insekten, die Linnée in der zwölften Ausgabe seines Natursystems unter *Schrebers* Autorität beschreibt, sind seine Entdeckungen, die er seinem vertrauten Freunde Schreber damals nach Upsala zur Mittheilung an *Linnée* sendete.» Diese Worte sind in einem sehr kurzen Nachruf über den am 9ten April 1813 zu Halle verstorbenen 79 Jahre alten Koleopterologen Johann Gottlob Schaller, Hausverwalter am Waisenhause zu Halle, zu lesen. Der anonyme Verfasser mag wohl Ernst Friedrich Germar gewesen sein. Wenn auch mit einem gewissen Vorbehalte hervorgehoben wird, dass nur »die meisten» Insekten von Schaller gesammelt wurden, so lässt sich die Annahme nicht von der Hand weisen, dass sich unter diesen Insekten höchst wahrscheinlich auch die oft gemein auftretende Bakchantin, wie man *achine* besonders in Frankreich nennt, befand. — Im Übrigen muss meine zu voreilige Annahme, dass Schreber an seinen Lehrer den Falter erst ein paar Jahre vor dem Erscheinen des Museum der Königin Luise Ulrike (1764) geschickt haben dürfte, revidiert werden. Linné hatte bereits zur Zeit des Erscheinens der zehnten Auflage seines Natursystems das Manuskript über das Naturalien-